

Sygn. akt I C 196/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Przemysław Majkowski

Protokolant : staż. Justyna Raj

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2017 r. w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko H. K.

o ochronę dóbr osobistych

1. oddała powództwo,
2. nie obciąża powódki M. K. kosztami procesu należnymi stronie pozwanej.

Sygn. akt I C 196/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 28 czerwca 2017 r. (data wpływu) wniesionym do Sądu Okręgowego w Sieradzu pełnomocnik powódki M. K. wniósł o złożenie przez pozwaną H. K. powódce oficjalnych przeprosin w formie ustnej przed Sądem oraz o zaprotokołowanie tych przeprosin do protokołu rozprawy, o zobowiązanie pozwanej do opublikowania na swój koszt w terminie 7 dni od momentu uprawomocnienia się orzeczenia, w ramce wielkości 1/5 strony, standardową wielkością liter, czcionką koloru czarnego na białym tle, na stronie głównej gazety (...) wydawanej przez (...) :) Agencję (...) w W. oświadczenia o następującej treści: „W związku z opublikowaniem przez (...) w numerze (...) z dnia 28 czerwca 2016 r. artykułu autorstwa N. P. oświadczam, iż wyrażam ubolewanie z powodu wypowiedzi, której udzieliłam na łamach tej gazety na temat M. K., w szczególności przepraszam za inwektywę „świnia bez honoru” oraz za podważanie wierności Pani M. K. w stosunku do mojego syna C., a także za zaprzeczenie jego ojcostwa co do ich wspólnej córki”. Nadto pełnomocnik powódki wniósł o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki sumy pieniężnej w wysokości 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku z naruszeniem dóbr osobistych powódki, płatnego w terminie 14 dni od momentu uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powódki wskazał, że wypowiedź udzielona powyższej gazecie i działania pozwanej są swoistymi pomówieniami, natomiast same działania pozwanej należy uznać za bezprawne i godzące w dobre imię i cześć powódki. P. ojcostwa dziecka wskazanego w artykule wynosi 99,99999995%. Po upublicznieniu wspomnianego wyżej materiału prasowego, powódka zażądała przeprosin od pozwanej, a w ostateczności wystosowała wezwanie do zaprzestania naruszeń dóbr osobistych. Żądanie ograniczało się do zamieszczenia oficjalnych przeprosin na łamach cytowanej wyżej gazety. Powódka nie wносиła wtedy o zapłatę jakiegokolwiek kwoty pieniężnej walcząc jedynie o swoje dobre imię i godność, które zostały naruszone, a wręcz zniszczone w całym powiecie (...). Powódka wyraziła wolę umożliwienia pozwanej pozasądowego naprawienia

krzywdy wyrządzonej naruszeniem dóbr osobistych. Wezwanie pozostało bez żadnej odpowiedzi do dnia wniesienia powództwa, (pozew k. 2-9).

W odpowiedzi na pozew pełnomocnik pozwanej H. K. wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu swego pisma pełnomocnik wskazał, że strony pozostają ze sobą w konflikcie rodzinnym oraz, że pozwana wyraźnie zaprzecza, iż wypowiedziała słowa, które znalazły się w artykule i są podstawą przedmiotowego powództwa. Pełnomocnik podkreślił, że autorka nie przedstawiła pozwanej artykułu do autoryzacji i w ten sposób pozwana została pozbawiona możliwości wpływu na treść artykułu poprzez usunięcie z jego treści zwrotów i słów, których nie wypowiedziała, (odpowiedź na pozew k. 34-35).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Powódka i pozwana od kilku lat pozostają ze sobą w konflikcie rodzinnym. W dniu 28 czerwca 2016 r. w nr 23 (506) tygodnika K. Powiatu ukazał się artykuł prasowy autorstwa redaktor N. P. o tytule „Alkohol, przemoc fizyczna i psychiczna. (...) problemu nie widzi.” W artykule tym pojawiły się rzekome słowa pozwanej H. K., która miała wypowiedzieć się na temat powódki M. K. „świnia bez honoru. Ona nic nie przyniosła, tam jest moja wersalka, mój stół, moja firanka, moja szklanka, moje łóżko, mój żyrandol. I ona nas nęka ? Dlaczego ? Niech ona stąd idzie. Ja mam badania, że on jest bezpłodny. I to dziecko nie jest jego. Co ona chce od niego”, (dowód: kserokopia artykułu w tygodniku (...) nr (...) z dnia 28 czerwca 2016 r. k. 12-13, kserokopia sprawozdania z przeprowadzonego badania k. 17-21, kserokopia wyroku Sądu Rejonowego w Wieluniu z dnia 06 września 2013 r. w sprawie III RC 205/13 k. 57, zeznania powódki- protokół rozprawy z dnia 28 września 2017 r. 00:06:49-00:11:12 w zw. z k. 72v, 00:22:12-00:27:09 w zw. z k. 73 zeznania pozwanej- protokół rozprawy z dnia 28 września 2017 r. 00:11:49-00:15:34 w zw. z k. 72v, 00:27:09-00:31:15 w zw. z k. 73-73v).

Ponieważ powódka poczuła się urażona wskazanymi słowami, w dniu 09 czerwca 2017 r. pełnomocnik powódki H. K. wystosował do pozwanej pisemne wezwanie do niezwłocznego zaniechania bezprawnych naruszeń dóbr osobistych powódki w postaci dobrego imienia oraz czci oraz do opublikowania na stronie głównej gazety (...) wydawanej przez (...) Agencję (...) w W. oświadczenia następującej treści: „W związku z opublikowaniem przez (...) z dnia 28 czerwca 2016 r. artykułu autorstwa N. P. oświadczam, iż wyrażam ubolewanie z powodu wypowiedzi, której udzieliłam na łamach tej gazety na temat M. K., w szczególności przepraszam za inwektywę „świnia bez honoru” oraz za podważanie wierności Pani M. K. w stosunku do mojego syna C., a także za zaprzeczenie jego ojcostwa co do ich wspólnej córki”. Pełnomocnik powódki zastrzegł jednocześnie, że powyższe oświadczenie powinno zostać opublikowane najpóźniej w ciągu 7 dni od dnia doręczenia pisma, bez żadnych skrótów i komentarzy oraz niniejsze wezwanie ma charakter ostateczny, co oznacza że brak zadośćuczynienia wezwaniu we wskazanym terminie spowoduje niezwłoczne skierowanie sprawy do właściwego Sądu, (poświadczona za zgodność kopia wezwania pełnomocnika powódki k. 14-15, zeznania powódki- protokół rozprawy z dnia 28 września 2017 r. 00:06:49-00:11:12 w zw. z k. 72v, 00:22:12-00:27:09 w zw. z k. 73 zeznania pozwanej- protokół rozprawy z dnia 28 września 2017 r. 00:11:49-00:15:34 w zw. z k. 72v, 00:27:09-00:31:15 w zw. z k. 73-73v).

Wskazane wezwanie pozostało bez żadnej odpowiedzi ze strony pozwanej do dnia wniesienia powództwa. W pozwie z dnia 28 czerwca 2017 r. (data wpływu) wniesionym do Sądu Okręgowego w Sieradzu pełnomocnik powódki M. K. wniósł o złożenie przez pozwaną H. K. powódce oficjalnych przeprosin w formie ustnej przed Sądem oraz o zaprotokołowanie tych przeprosin do protokołu rozprawy i zobowiązanie pozwanej do opublikowania na swój koszt w terminie 7 dni od momentu uprawomocnienia się orzeczenia, oświadczenia o treści szczegółowo sprecyzowanej w pozwie. (pozew k. 2-9).

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dokumenty: treść artykułu prasowego i jego tytułu znajdujących się w (...) z dnia 28 czerwca 2016 r. nr 23 (506) oraz przesłuchania stron.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powódka M. K. wywodziła swoje roszczenie z treści art. 23 i 24 k.c. Zgodnie z dyspozycją art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Powołany przepis wymienia przykładowo dobra osobiste, podany katalog nie ma charakteru zamkniętego, o czym świadczy sformułowanie „w szczególności”. Przepis art. 24 k.c. określa środki ochrony dóbr osobistych, wskazując, że ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie, a na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Kwestia zagrożenia czy też naruszenia dóbr osobistych musi być rozpatrywana w ujęciu obiektywnym – zatem dla oceny czy dane działanie lub zaniechanie, biorąc pod uwagę przeciętne reakcje ludzkie, może stać się podstawą do negatywnych odczuć po stronie pokrzywdzonego bierze się pod uwagę miernik obiektywny. Abstrahuje się tym samym od subiektywnych odczuć osoby, która uważa się za pokrzywdzoną. Ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego nie może być dokonana według miary indywidualnej wrażliwości zainteresowanego (ocena subiektywna) – tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia z 11 marca 1997 r. III KKN 33/97 .

Jak już wyżej wskazano, przy ustalaniu czy doszło do naruszenia dóbr osobistych nie może mieć rozstrzygającego znaczenia odczucie tej osoby, która domaga się ochrony, ale należy się kierować miernikami obiektywnymi. Dodatkowo warunkiem koniecznym udzielenia ochrony na gruncie art. 23 i 24 k.c. jest wykazanie, że naruszenie dobra osobistego miało charakter bezprawny. Przesłankami ochrony dóbr osobistych, które muszą być spełnione łącznie są: istnienie danego dobra osobistego, zagrożenie lub naruszenie powyższego dobra oraz bezprawność tego zagrożenia lub naruszenia. Obowiązek udowodnienia istnienia pierwszych dwóch przesłanek spoczywa na stronie powodowej (zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 6 k.c.), która dochodzi ochrony. Pozwany chcąc zwolnić się z odpowiedzialności winien natomiast wykazać, że jego działanie nie było bezprawne, w art. 24 § 1 k.c. zostało bowiem przewidziane domniemanie bezprawności naruszenia dobra osobistego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2007 r., sygn. akt IV CSK 310/07 – LEX nr 623817, z dnia 23 września 1999 r., sygn. akt III KKN 360/98 – LEX nr 553696). Okolicznością wyłączającą bezprawność jest działanie w obronie uzasadnionego interesu społecznego lub prywatnego, ramach szeroko pojmowanej wolności wypowiedzi. Prawo do informacji i wolność słowa stanowią jedne z najważniejszych wartości demokratycznego państwa. Ich normatywną podstawę znaleźć można m.in. w art. 14 i 61 Konstytucji RP, art. 19 ust. 2 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych otwartym do podpisu w N. dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167), art. 10 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w R. dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.) oraz art. 1 pr. pras. w zw. z art. 3 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 253, poz. 2531 z późn. zm.). Wszystkie powołane akty prawne, konstruując zasadę wolności słowa i prawa do informacji, zawierają przepisy nakazujące ochronę dóbr osobistych człowieka lub zakazujące ich naruszania (art. 31 ust. 2 i art. 47 Konstytucji RP, art. 17 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, art. 17 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 7 ust. 1 Europejskiej Konwencji o telewizji ponadgranicznej z dnia 9 lipca 1990 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 32, poz. 160 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1 i art. 12 pr. pras.). W zakresie wypowiedzi wartościujących (ocennych) uzasadniony interes społeczny realizuje się w tzw. rzeczowej krytyce. Granice wolności słowa należy tutaj określić szeroko. Krytyka jest działaniem społecznie pożytecznym i pożądanym, jeżeli podjęta została w interesie społecznym, jeżeli jej celem nie jest dokuczanie innej osobie oraz jeżeli ma cechy rzetelności i rzeczowości. Zasady współżycia społecznego nakazują zachowanie szacunku dla każdego człowieka i respektowanie jego poczucia własnej godności, osobistych wartości i pożyteczności społecznej. Stąd też i krytyka czyjegoś postępowania, zapatrywań czy działalności nie powinna przekraczać granic potrzebnych do osiągnięcia społecznego celu krytyki (tak SN w wyroku z dnia 19 września 1968 r., II CR 291/68).

W świetle wskazanych powyżej przesłanek ochrony dóbr osobistych przewidzianej w art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. oraz zasady rozkładu ciężaru dowodu z art. 6 k.c. – obowiązkiem strony powodowej było wykazanie, że pozwana w

sposób zawiniony (umyślnie lub nieumyślnie) naruszyła wskazywane przez powódkę jej dobra osobiste. Powyższemu obowiązkowi powódka – reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika – nie sprostała. Przede wszystkim powódka nie udowodniła, że pozwana rozgłaszała o nim nieprawdziwe informacje. W przedmiotowej sprawie w przekonaniu Sądu, w toku postępowania strona powodowa nie wykazała, iż wskazane słowa, które pojawiły się w treści artykułu i którymi to słowami powódka poczuła się urażona istotnie padły z ust pozwanej. Podkreślić w tym miejscu należy, że w toku rozprawy pozwana przyznała, iż była u niej na podwórku autorka artykułu, stanowczo zaprzeczyła jednak, aby z nią rozmawiała oraz aby wypowiedziała w jej obecności wskazane słowa. Opisała okoliczności tej wizyty i podała, że nie rozmawiała osobiście z dziennikarką bo była zmęczona sytuacją konfliktu z powódką oraz, że rozmowę z dziennikarką prowadziła jej pełnoletnia córka, ale nie zna jej treści i nie była przy niej obecna. Dodała, że dopiero po ukazaniu się artykułu dowiedziała się o jego treści. Znamiennym pozostaje, że wypowiedź cytowana przez autorkę artykułu, nie została pozwanej przedstawiona do autoryzacji. Za artykuł i jego treść podpowiada gazeta w jakiej się on ukazał. Słowa przypisywane pozwanej nie zostały opatrzone cudzysłowem, nie stanowią zatem cytatu z jej wypowiedzi. Artykuł nie stanowił także wywiadu z pozwaną gdzie cytowano by jej wypowiedzi na zadawane pytania lecz miał formę reportażu. Jego autorką jest N. P. i gazeta w jakiej opublikowano reportaż odpowiada za treści w nim zawarte i sposób ich przedstawienia. W tych okolicznościach Sąd oddalił wnioski dowodowe strony powodowej w zakresie ustalenia nakładu gazety bo były bezprzedmiotowe w okolicznościach sprawy. Sąd oddalił także wniosek o przesłuchanie N. P. bowiem bezspornym jest, że jest ona autorką artykułu o treści zamieszczonej w gazecie (...). W świetle powyższego strona powodowa winna rozważyć, czy autorka wskazanego artykułu uczyniła zadość treści art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo Prasowe (Dz.U. z 1984 r. nr 5 poz. 24), który stanowi, iż dziennikarz jest obowiązany m.in. zachować szczególną staranność i rzetelność przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych, zwłaszcza sprawdzić zgodność z prawdą uzyskanych wiadomości lub podać ich źródło oraz czy ewentualnych roszczeń z tego tytułu nie kierować pod adresem redakcji lub wskazanego dziennikarza, jako naruszcycieli jej dóbr osobistych, nie mniej jednak kwestia ta nie jest przedmiotem niniejszego postępowania. Sąd już jedynie na marginesie wskazuje, iż powódka miała możliwość domagania się sprostowania publikacji zamieszczonej w (...) w trybie przepisów prawa prasowego. Roszczenie to jednak – jako ograniczone terminem wskazanym w powołanej ustawie wygasło. Mając powyższe na uwadze należało uznać, że powódka pomimo ciężącego na niej obowiązku wynikającego z art. 6 k.c. nie wykazała, aby wskutek działań pozwanej doszło do naruszenia jej dóbr osobistych. Zgodnie zaś z treścią powyższego przepisu ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która wywodzi z niego skutki prawne. Także przepis art. 24 § 1 k.c. rozkłada ciężar dowodu w ten sposób, że na powoda nakłada obowiązek udowodnienia, że pozwany naruszył jego dobra osobiste. Zdaniem Sądu, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie ma podstaw do uznania, aby jakiegokolwiek działania pozwanej skutkowało naruszeniem dóbr osobistych powódki. Dlatego powództwo podlegało oddaleniu. Mając na względzie powyższe Sąd oddalił powództwo jak w punkcie I.

O kosztach procesu w przedmiotowej sprawie sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. biorąc pod uwagę fakt, że powódka została w całości zwolniona z kosztów sądowych, a także sytuację materialną i finansową powódki oraz że jej roszczenie nie zostało nawet w najmniejszym stopniu zaspokojone.